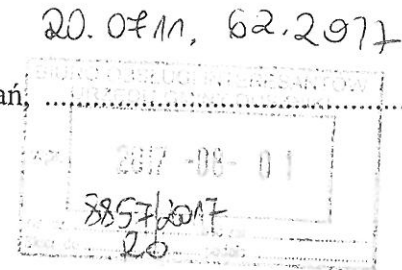

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

KN-I.4131.1.430.2017.16

Poznań,

Rozstrzygnięcie nadzorcze

Działając na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.)

orzekam

nieważność § 2 w zakresie zwrotu: „zlokalizowanych na terenie Gminy Duszniki”, § 5 pkt 1 w zakresie zwrotu: „w szkole zlokalizowanej na terenie Gminy Duszniki”, § 9 ust. 2 Regulaminu przyznawania Stypendium Wójta Gminy Duszniki w ramach Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży, stanowiącego załącznik do uchwały Nr XXXIX/280/17 Rady Gminy Duszniki z dnia 27 czerwca 2017 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, form i zakresu tej pomocy oraz trybu postępowania w ramach „Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży”, zwanego dalej: „Regulaminem” oraz wniosku o przyznanie stypendium Wójta Gminy Duszniki, stanowiącego załącznik do Regulaminu, w zakresie zwrotu: „Oświadczenie: Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych zawartych we wniosku o przyznanie nagrody – Stypendium Wójta Gminy Duszniki w zakresie niezbędnym do jego rozpatrzenia oraz przyznania i wypłaty stypendium, zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych. (miejsce i data) (czytelny podpis osoby składającej wniosek)” - **ze względu na istotne naruszenie prawa.**

Uzasadnienie

Uchwała Nr XXXIX/280/17 Rady Gminy Duszniki została podjęta na podstawie art. 90t ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.) oraz § 2 uchwały Nr XVIII/132/16 Rady Gminy Duszniki z dnia 26 stycznia 2016 r. w sprawie przyjęcia „Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży”.

Uchwałę doręczono organowi nadzoru 5 lipca 2017 r.

Dokonując oceny legalności przedłożonej uchwały, organ nadzoru stwierdził, co następuje:

Zgodnie z art. 90t ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o systemie oświaty, jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć regionalne lub lokalne programy: wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży. W świetle ust. 2 tego przepisu, na realizację ww. programów jednostki samorządu terytorialnego przeznaczają środki własne, a także mogą przeznaczać środki publiczne, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych. Z kolei na mocy ust. 4 tego samego artykułu, w przypadku przyjęcia programów, o których mowa w ust. 1, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania

w tych sprawach, uwzględniając w szczególności przedsięwzięcia sprzyjające eliminowaniu barier edukacyjnych, a także osoby lub grupy osób uprawnione do pomocy oraz potrzeby edukacyjne na danym obszarze.

Jak wynika z powyższego, warunkiem niezbędnym do określenia zasad, form i trybu udzielania pomocy, jest wcześniejsze podjęcie przez radę gminy uchwały w sprawie lokalnego programu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, bądź wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży. Mając powyższe na uwadze, Rada Gminy Duszniki na sesji w dniu 26 stycznia 2016 r. uchwałą Nr XVIII/132/16 przyjęła Lokalny Program Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży. Z kolei w dniu 27 czerwca 2017 r. Rada uchwaliła Regulamin.

Z treści § 2 w zw. z § 5 pkt 1 Regulaminu wynika, że stypendium Wójta Gminy Duszniki w ramach Lokalnego Programu Wspierania Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży może zostać przyznane uczniom szkół podstawowych (od klasy IV) oraz gimnazjów zlokalizowanych na terenie Gminy Duszniki.

Analizując powyższe, stwierdzić należy, że takie uregulowanie powoduje, że stypendium będzie mogło zostać przyznane uczniowi nie będącemu mieszkańcem Gminy Duszniki, a uczęszczającym do szkoły podstawowej lub gimnazjum, położonej na terenie tej Gminy, jak też stypendium to nie będzie mogło zostać przyznane uczniowi będącemu mieszkańcem Gminy, a który pobiera naukę w szkole podstawowej lub gimnazjum położonej poza granicami tej Gminy. Zdaniem organu nadzoru takie ustalenie kręgu osób uprawnionych - z jednej strony wykracza poza zakres, w którym gmina może realizować swoje kompetencje, a z drugiej strony - pomija część wspólnoty. Jak orzekł WSA w Gdańsku w wyroku z dnia 18 grudnia 2014 r., sygn. akt III SA/Gd 800/14: „gmina wykonując zadania własne jest władna czynić to tylko w takim zakresie, w jakim zmierza do zaspokojenia potrzeb wspólnoty, którą tworzą jej mieszkańcy. Mieszkańcy są istotą wspólnoty samorządowej, co wynika z art. 16 ust. 1 Konstytucji RP, stanowiącego, że ogół mieszkańców jednostek zasadniczego podziału terytorialnego stanowi z mocy prawa wspólnotę samorządową. Nie budzi wątpliwości Sądu, że o »byciu mieszkańcem« gminy przesądza stałe zamieszkiwanie na jej terenie. Z zaskarżonej uchwały (załącznika) wynika natomiast, że umożliwiała ona otrzymanie stypendium także przez osoby, które nie są mieszkańcami Gminy, czyli nie wchodziły w skład jej wspólnoty samorządowej. Dotyczy to uczniów, którzy uczą się w szkołach określonych uchwałą, nie zamieszkują natomiast na terenie gminy. Uchwała też wyraźnie wyklucza z grona swoich beneficjentów mieszkańców gminy, uczących się w szkołach znajdujących się poza Gminą. Takie postanowienia zaskarżonej uchwały naruszają - z jednej strony - art. 90t ust. 1 ustawy o systemie oświaty, bowiem swoim zasięgiem wykraczają poza »program lokalny«, obejmując mieszkańców także innych (niezidentyfikowanych) jednostek samorządu terytorialnego, z drugiej zaś - wbrew brzmieniu przywołanych wyżej przepisów Konstytucji oraz ustawy o samorządzie gminnym - wykluczają część mieszkańców wspólnoty samorządowej”.

Powyższe pozwala więc na stwierdzenie, że § 2 Regulaminu w zakresie zwrotu: „zlokalizowanych na terenie Gminy Duszniki,” oraz § 5 pkt 1 tego aktu w zakresie zwrotu: „w szkole zlokalizowanej na terenie Gminy Duszniki” podjęte zostały z istotnym naruszeniem prawa.

W § 9 ust. 2 Regulaminu, Rada postanowiła, że: „Jeżeli liczba złożonych wniosków rozpatrzonych pozytywnie przekroczy pulę środków przeznaczonych na ten cel w budżecie Gminy, kwota stypendium zostanie proporcjonalnie obniżona”.

W ocenie organu nadzoru kwestionowany zapis Regulaminu powoduje, że pomimo, iż Rada w § 9 ust. 1 Regulaminu określiła wysokości stypendium, to treścią § 9 ust. 2 tego aktu spowodowała, iż ostateczna wysokość stypendium nie jest znana, a kryteria jego przyznawania nie są jasne.

Ponadto we wniosku o przyznanie stypendium Wójta Gminy Duszniki, stanowiącego załącznik do ocenianego Regulaminu, Rada zawarła oświadczenie o treści: „Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych zawartych we wniosku o przyznanie nagrody – Stypendium Wójta Gminy Duszniki w zakresie niezbędnym do jego rozpatrzenia oraz przyznania i wypłaty stypendium, zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych”.

W ocenie organu nadzoru wymóg złożenia oświadczenia dotyczącego zgody na przetwarzanie danych osobowych nie znajduje oparcia w normie kompetencyjnej uprawniającej do podjęcia ocenianego Regulaminu, zawartej w art. 90t ust 4 ustawy o systemie oświaty. Wymóg złożenia oświadczenia o zgodzie na przetwarzanie danych osobowych przez osobę składającą wniosek o przyznanie stypendium Wójta Gminy Duszniki nie może stanowić warunku przyznania tego stypendium, który powinien być powiązany wyłącznie z wysokimi wynikami w nauce. A zatem w związku z regulacjami zawartymi w art. 90t ust. 4 ustawy o systemie oświaty, uprawniającymi do ustalenia trybu postępowania w sprawach przyznania stypendium Wójta Gminy Duszniki, istnieje podstawa prawna do żądania przez Radę od aplikujących o stypendium danych niezbędnych do prawidłowego ustalenia spełnienia przez uczniów warunków kwalifikujących ich do otrzymania takiego stypendium. A więc możliwość przetwarzania danych osobowych, podanych we wniosku o przyznanie takiego stypendium, nie jest uzależniona od zgody osoby składającej wniosek, tylko od oceny niezbędności danych w celu ustalenia spełnienia warunków upoważniających do otrzymania omawianego świadczenia. „W sytuacjach, w których dopuszczalność przetwarzania danych osobowych ma swoje niewątpliwe, wyraźne oparcie w przepisach prawa (podobnie zresztą, w usprawiedliwionych celach administratora danych), administrator nie powinien zwracać się (»dodatkowo«, »na wszelki wypadek«) o udzielenie zgody na przetwarzanie tych samych danych do zainteresowanych podmiotów” - (J. Barta, Komentarz do art. 23 ustawy o ochronie danych osobowych, Komentarz LEX 2015, stan prawny: 1 lipca 2015 r.). W świetle powyższego należy stwierdzić, iż nałożenie obowiązku wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych jest nie tylko zbędne, ale też nieuprawnione, gdyż w przypadku przetwarzania danych osobowych na podstawie zgody lub odmowy wyrażenia zgody, o ich przetwarzaniu decyduje osoba, której dane dotyczą, a nie podmiot żądający tych danych. Ponadto należy wskazać, iż wprawdzie z treści § 6 ust. 2 Regulaminu wynika, że wniosek o przyznanie stypendium ma charakter pomocniczy i istnieje jedynie możliwość jego ewentualnego wykorzystania, to należy podkreślić, iż w przypadku skorzystania z tego wniosku, osoba go składająca jest zobowiązana do złożenia kwestionowanego oświadczenia. Tak skonstruowany zapis wzoru wniosku, poprzez brak zapisu o możliwości niezłożenia stosownej zgody, wprowadza obligatoryjność złożenia oświadczenia o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych i ogranicza prawa tej osoby do odmowy wyrażenia takiej zgody, a jednocześnie uzależnia możliwość złożenia wniosku od jej wyrażenia. Powyższe, w sytuacji braku zgody na przetwarzanie danych osobowych, uniemożliwia złożenie wniosku o stypendium i uzyskanie tego świadczenia przez ucznia legitymującego się wskazanymi przez Radę wysokimi wynikami w nauce.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji.

Niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty jego doręczenia, za pośrednictwem Wojewody Wielkopolskiego.

Otrzymują:
Rada Gminy Duszniki
Wójt Gminy Duszniki

